

Orman Ürünleri Satışı Üzerine

<p>Sabri AVCI Orman Yük. Müh. TOBB Orman Ürünleri Sektörü Meclisi Başkan Vekili savci1968@gmail.com</p>	<p>İsmail BELEN Orman Yük. Müh.-Kamu Yönetimi Uzmanı GONDER Yönetim Kurulu Başkanı ismailbelen52@gmail.com</p>
--	---

İstanbul Ticaret Odası'nın aylık yayın organı olan "itovizyon" için hazırlanan bu yazıda orman ürün ve hizmetlerinin durumu değerlendirilmiş bunların **satış şekilleri ve yapılabilecekler** müzakere edilmiştir.

Bilindiği üzere ülkemizin %27'si orman sayılan alanlardandır. Anayasa ve ilgili mevzuata göre tüm ormanlar devlet gözetimi ve yönetimi altındadır. Çok az miktarda (yaklaşık 20.000 ha) olan özel ormanlar hariç ormanların tamamı devlete aittir. Devlet tarafından işletilir. Bu konuda yetkili devlet kurumu Orman ve Su İşlerine bağlı Orman Genel Müdürlüğü'dür.

Orman Genel Müdürlüğü'nün teşkilat ve görevleri hakkında Kanun'a göre;

- "Orman ürün ve hizmetlerinin sürekliliğini güvence altına alarak ormanları teknik sosyokültürel, ekolojik ve ekonomik icaplara **göre işletmek**, orman ürünlerinin üretim, taşıma, depolama, iş ve işlemlerini yapmak ve yaptırmak, **bu ürünleri yurtiçi ve dışında pazarlamak**,
- **Orman ekosistemlerinin sunduğu ürün ve hizmetlerden azami seviyede istifade edilmesini** sağlamak üzere döner sermaye işletmeleri ve gerekli diğer birimleri kurmak
- Orman ürün ve hizmetlerinin **kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalar** yapmak, her türlü orman ürünü üreten, işleyen, pazarlayan, ithalat ve ihracatını yapan özel sektör, STKlar ve üniversiteler ile yakın iş birliği içinde çalışmak, yurtiçi ve dışında danışmanlık yapmak ve projeler uygulamak" OGM'nin görevleri içinde sayılmıştır.

Diğer taraftan orman yasalarında da satış hususu gayet sarıh şekilde yer almıştır. 1946 yılında çıkarılan 4914 Sayılı Yasa ile "*Devlet Orman İşletmeleri tarafından işletilecek ormanlarla, bu işletmelerin döner sermayelerine ilişkin işler Bakanlar Kurulu'nca konacak esaslara ve ticari isteklere göre yürütülür*" hükmü getirilmiş, ardından Bakanlar Kurulu kararı ile hazırlanan "Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayeleri Yönetmeliği" 07.05.1952 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır ve halen yürürlüktedir.

Halen yürürlükte olan 6831 sayılı Orman Kanunu'nun VII. Bölümü, diğer bir ifade ile 26-44 Maddeleri "İstihsal ve satış işlerini" düzenlemektedir.

- 28. Maddeye göre Orman Genel Müdürlüğü'ne mamul ve yarı mamul ürün üretilmesi ancak Bakanlar Kurulu kararı ile mümkün hale getirilmiştir.
- 30. Maddeye göre orman emvalinin satışında “açık artırma” esas alınmış, mahalli ihtiyaçlara ve satış icaplarına göre uygun partiler halinde ayarlama mecburiyeti getirilmiştir. Ayrıca gerektiğinde tahsis imkanı da verilmiş, düzenlemelerin Bakanlar Kurulu kararı ile yapılması mecbur kılınmıştır.
- 40. Madde ise üretimin nasıl yapılacağını belirlemekte ve öncelikle orman köyü kooperatifleri yetkili kılınmaktadır.

Özetlemek gerekirse meri Kanunlara göre;

- Ormanların sahibi Devlet adına Orman Genel Müdürlüğüdür.
- Orman ürün ve hizmetlerinin üretilmesinde birinci öncelik orman köyü kooperatiflerdir.
- Üretilen emval “açık artırma” ile satılır. Gerekirse tahsis de yapılabilir.

1956 tarihinde yayımlanmış olan Orman Yasasında günümüze kadar birçok değişiklik yapılmıştır. En son 27.05.2013 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından TBMM'ye iletilen “Orman Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Daire Kanun Tasarısı” ile orman emvali üretiminde bazı değişiklikler hedeflenmiştir.

Bir durum değerlendirmesi yapılacak olursa;

- Şu anda Devlet Orman İşletmelerince yapılan satışlar daha çok 25-30 metreküplük küçük partiler halinde yapılmakta, büyük işletmelerin ihtiyacını, kapasitesine karşılamaktan uzak bir metot uygulanmaktadır.
- Son yıllarda Orman İşletme Müdürlüklerine POS cihazları alınması, satışa sunulan emvalin web sayfası üzerinden kameralarla tanıtılması gibi son derece önemli uygulamalara başlanmış olsa da “online satış sistemi” kurulamamıştır.
- Tahsisle satışlarla kimi işletmelerin ihtiyaçları karşılanmakla birlikte farklı değerlendirilmekte olan mevzuat kısıtı nedeni ile “uzun vadeli-çok yıllık” satışlar yapılmakta, ürün garantisi verilememekte, bu da, fiyat avantajı ile birlikte müşterilerin ithalat odaklı çalışmasına neden olmaktadır.

Bu durumda yapılabilecekler:

- İlgili mevzuatta “uzun vadeli” satışlar veya tahsislerle ilgili bir engel bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte böyle bir mecburiyet olduğu yorumu hakim olursa Bakanlar Kurulu Kararı ile bir çözüm bulunması son derece kolay görünmektedir.
- 4 Temmuz 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 645 sayılı KHK ile; Orman Genel Müdürlüğü görev ve yetkilerinde yapılan değişikliklerin zamanın ihtiyaçlarına göre hazırlandığı, son derece akılcı ve kolay çözümler getirdiği değerlendirilmektedir. Buna göre Orman Genel Müdürlüğü;
  - Orman ürünlerinin reklamını yapabilir,

- Bunları yurt içinde ve yurt dışında pazarlayabilir,
- İlgili özel sektöre destek olmak için her türlü çalışmayı yapabilir.
- Satış için ihaleye çıkarılan emvalin 25-30 metreküplük istifler yerine 1500-2000 metreküplük hatta daha fazla miktarda istifler halinde hazırlanmasının hiçbir hukuki engel bulunmamaktadır. Orman Kanununun 30. Maddesi “mahalli ihtiyaçlara ve satış icaplarına göre uygun partiler halinde ayarlama mecburiyeti” getirmektedir.
- Ülkemizde mevcut ve sayıları 8-9 bin civarında olan “hızar şerit ve atölyelerinin” korunması ve geliştirilmesi gerektiği aşikârdır. Bu durumda satışların üçte birinin mahalli ihtiyaçları gözetecek şekilde küçük partiler halinde, kalanların ise büyük partiler halinde yapılmasının önünde hiçbir teknik ve hukuki engel bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- Diğer taraftan kırsal kalkınma için son derece önemli olan ve ormancılığın sigortası oldukları değerlendirilen orman hızar ve şeritlerinin; başka şekillerde desteklenmesi, Halk Bankası ve KOSGEB kredilerinden istifade ettirilmesi, bu işletmelerin bir ağ etrafında birleştirilmeleri, ihracat imkânlarının araştırılması için Ekonomi Bakanlığı ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile birlikte bir “Kümelenme” çalışmasının yapılmasının son derece faydalı olacağı mütalaa edilmektedir.
- Alt yapı hizmetlerinin tamamlanmasını müteakip satışların gerçek manada online yapılması işlemleri hızlandıracak, bürokrasiyi azaltacak ve maliyeti düşürecektir.

Herhangi bir mevzuat ve sistem değişikliğine ihtiyaç duyulmayan yukardaki tedbirlerin alınması halinde orman ürünleri satışının en azından yüzde 20 oranında artacağı öngörülmektedir ki bu da hiç de azımsanmayacak bir netice olacaktır.

Diğer hususlara gelecek yazılarımızda değinmeyi planlıyoruz.

Görüş ve önerilerinizi, eleştirilerinizi almaktan mutluluk duyacağımız belirtir, saygılarımızı sunarız.